

Ajatuksia UNESCO-oppituolilta

Tervehdin teitä Normaalikoulun oppilaan vanhempana ja UNESCO-oppituolin haltijana. Syyslukukaudesta on vajaa puolisko jäljellä, kun Yhdistyneiden kansakuntien, YK:n päivä (24.10.) on ohitettu. YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus (vuodelta 1949) on pohjana myös Lasten oikeuksien julistukselle. Nuo julistukset korostavat mm. kaikkien ihmisten kunnioittamista tasa-arvoa, uskonnon ja sanan vapautta sekä oikeudenmukaisuutta. UNESCO on YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö (englanniksi the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). UNESCO:on kuuluu 190 jäsenmaata Suomi mukaan lukien. UNESCO perustettiin vuonna 1945. Järjestön syntymäpäivä on 16.11.

Lastemme koulu on yksi UNESCO-kouluista, joita on 7500 yhteensä 170 maassa ympäri maapalloa. UNESCO-kouluissa pyritään edistämään järjestön tavoitteita rauhan kulttuurin ja kansainvälisen yhteistyön edistämiseksi, erilaisten kansojen ja ihmisten ymmärtämiseksi sekä maailman perinnön vaalimiseksi. UNESCO:ssa työskennellään sellaisten olosuhteiden luomiseksi maapallolla, jotta voitaisiin oppia ihmisten ja kansojen välisen vuoropuhelun välityksellä arvostamaan muita kulttuureja ja niiden perintöä. UNESCO toimii myös kestävästä kehityksen puolesta, pyrkii toimillaan vähentämään köyhyyttä maapallolla ja edistää koulutuksen järjestämistä kaikille.

UNESCO:n koulutusohjelmat pyrkivät parantamaan lasten ja aikuisten olosuhteita siten, että kaikilla olisi mahdollisuus oppia lukemaan ja käydä koulua. Tällä hetkellä 862 miljoonaa maailman kansalaisista ei osaa lukea. Yksi viidestä lapsesta eli 20 prosenttia kehitysmaiden 6-11-vuotiaista (yhteensä 115 miljoonaa lasta) ei käy koulua. Näistä lapsista yli puolet (56%) on tyttöjä. Meidän lapsemme ovat maailman hyväosaisia kansalaisia, sillä heillä on mahdollisuus käydä koulua ja syödä itsensä kylläisiksi. Edustamme hyväosaisuudessamme pientä vähemmistöä koko maapallolla.

Oppilaitosverkostojen lisäksi, joita edustavat UNESCO-koulut ja ammatillisten koulujen UNEVOC-verkostot, UNESCO on perustanut yliopistoihin akateemisia oppituoleja eli UNESCO-professuureja. Jyväskylän yliopisto perusti Suomen ensimmäisen UNESCO-professorin vuonna 2000. Minut valittiin ensimmäisenä tähän merkittävään tehtävään edistämään monikulttuurisuuskasvatusta. Maailmassa on yhteensä noin 500 UNESCO-professuria yli 110 maassa.

Normaalikoulussa lapsiamme perehdytetään oman kansamme historiaan ja perinteeseen sekä ohjataan eetti-



Big Ben Lontoossa. Kuva: Olli Salo

seen vastuuseen globaalilla tasolla. UNESCO kasvatuksen, kulttuurin ja tieteiden järjestönä toimii resurssikeskuksena ja moraalisen tukena. Tutustumisiin UNESCO:n toimintaan (www.unesco.org)!

UNESCO:n kansainvälisyyskasvatuksesta

Kansainvälisyyskasvatuksen eettisenä perustana on YK:n ihmisoikeuksien julistus, jonka sisällöt koskettavat meitä kaikkia. Ne sisältävät periaatteet ihmisarvosta, tasa-arvosta ja oikeudenmukaisuudesta.

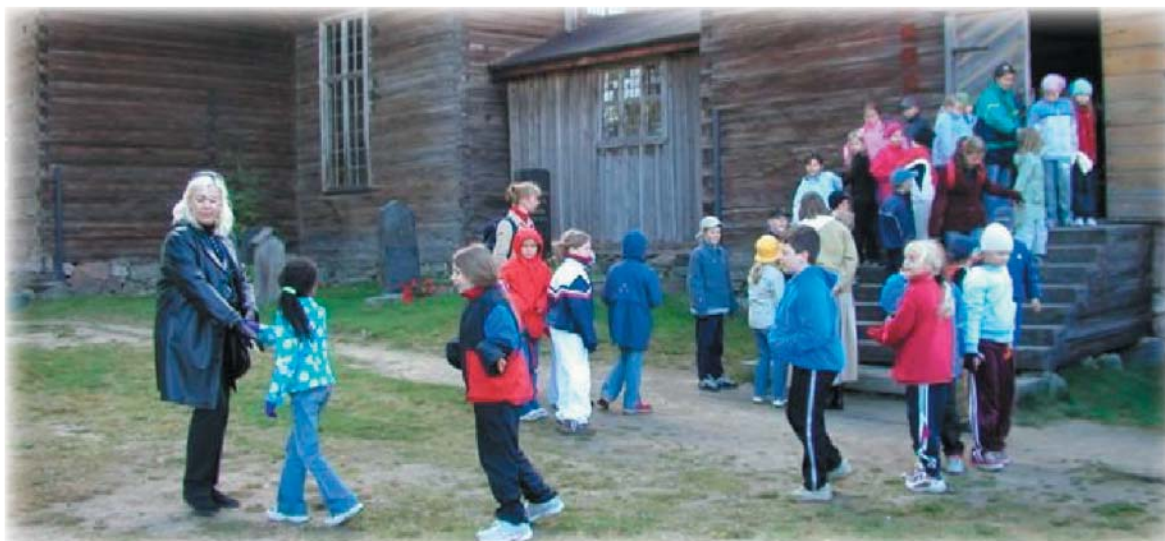
Kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteet korostavat kansojen välistä rauhanomaista rinnakkaiseloä, ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja vieraiden kielten opiskelua. Kansainvälisyyskasvatuksen sisältöalueita ovat

- * kulttuurikasvatus ja kulttuurienvälinen ymmärtäminen
- * rauhankasvatus ja turvallisuus
- * demokratiakasvatus, ihmisoikeuskasvatus ja suvaitsevaisuuskasvatus
- * kehityskasvatus
- * ympäristökasvatus
- * mediakasvatus

Kulttuurikasvatukseen viitataan UNESCO:n kansainvälisyyskasvatuksen asiakirjoissa niissä yhteyksissä, kun puhutaan kulttuurin ymmärtämisestä, monikulttuurisuudesta, kulttuurien välisyydestä ja rauhan kulttuurista. Kulttuurien välisen ymmärtämisen keinoiksi mainitaan suvaitsevaisuus ja

demokratia. Kulttuurikasvatus on kansainvälisyyskasvatuksen ydintä, johon liittyvät muutkin kansainvälisyyskasvatuksen alueet. Niitä kaikkia voidaan tarkastella kulttuurista käsin. Kulttuurikasvatus sisältää oman kulttuurin peruspiirteiden hahmottamisen, omaan perinteeseen perehtymisen, kulttuurien muuttumisen, muiden kulttuurien ymmärtämisen, erilaiset arvot ja elämäntavat, ihmisen saavutusten ymmärtämisen, ihmiskunnan kulttuuriperinnön säilyttämisen ja tutustumisen myös Euroopan ulkopuolisiin kulttuureihin. Kulttuuri on uskomusten, normien, arvojen tapojen ja tiedon järjestelmä.

Rauhankasvatus on yleiskäsite, jota käytetään kansainvälisyyskasvatuksen rinnalla. 1990-luvulla alettiin käyttää rauhan kulttuurin käsitettä, jonka avulla halutaan korostaa arvoja ja toimintatapoja rauhan edistämiseksi. Rauhankulttuurin rakentamisessa korostuu ihmisen kasvaminen rauhantahtoiseksi. Rauhankasvatuksella on monenlaisia merkityksiä erilaisille ihmisille eri asuinpaikoissa. Rauhankasvatuksen tarkoituksena on edistää ymmärrystä, kunnioitusta ja suvaitsevaisuutta entistä vihollista kohtaan; se siis viittaa muutuneeseen käsitykseen toisesta osapuolesta. Joillekin rauhankasvatus on tiettyjen taitojen, esimerkiksi henkilöiden välisten konfliktien ratkaisuun tarvittavia taitoja, kehittämistä, kun taas toisille ihmisoikeuksien ja rauhankulttuurin edistämistä tai turvallisuuskasvatusta. Rakenteellisella väkivallalla tarkoitetaan yhteiskunnallisiin rakenteisiin sisältyvää epäoikeudenmukaisuutta ja epätasa-arvoa.



3B-luokka tutustumisretkellä Petäjäveden vanhaan puukirkkoon.

Kehityskasvatuksen tavoitteena on kasvattaa lapsia ja nuoria omaksumaan globalisaation hallinnassa tarvittavat tiedot, taidot, asenteet ja arvot. Tavoitteissa korostetaan myös maailmankansalaiseksi kasvamisen merkitystä, maailman ongelmien kohtaamista ja ratkaisemista sekä solidaarisuutta maailman köyhiä kohtaan. Muita tavoitteita ovat omakohtainen käytännön osallistuminen tulevaisuuden kannalta myönteisen kehityksen edistämiseen, perehtyminen kehitysmaihin sekä niiden ja teollisuusmaiden välisiin suhteisiin ja eriarvoisuuden syihin sekä maailmantalouden rakenteisiin, uuden kansainvälisen talousjärjestelmän edistäminen sekä mm. luopumista tuhlauksesta ja kasvun tavoittelusta, jos ne tapahtuvat köyhien kustannuksella.

Ympäristökasvatukseen liittyvät kestävä kehityksen päämäärät. Lähiympäristön luonnonsuojelu on laajentunut käsittämään koko maapallon luonnon-, kulttuuri-, sosiaaliset ja virtuaaliympäristöt. Ympäristökasvatuksessa korostetaan halua ja kykyä vaikuttaa yhteiskunnallisesti vastuullisen ja kestävä elämäntavan toteutumiseen.

Mediakasvatus liittyy lähes kaikkeen koulutukseen. Media pystyy vaikuttamaan asenteisiimme, arvoihimme ja jopa identiteettiimme. Mediakasvatuksen tehtävänä on kasvattaa kriittisyyttä. Globalisaatio- eli maapalloistumisprosessi vaikuttaa myös tietoon. Koululla ei ole enää monopoliasemaa tiedon siirtämisessä, koska tiedonlähteet ja pääsy niihin ovat lisääntyneet moninkertaisesti. Tieto- ja viestintätekniikka on viime vuosina muuttanut tiedon, opetuksen ja opiskelun luonnetta.

Kansainvälisyyskasvatuksen välittämät keskeiset arvot ovat elämän kunnioittaminen, toisista välittäminen, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, vapaus, rohkeus, rehellisyys, vastuu ja kriittisyys. Nykyisin kansainvälisyyskasvatuksen sijasta puhutaan mieluummin monikulttuurisuuskasvatuksesta tai kulttuurienvälisestä ymmärtämisestä.

Sanotaan, että on ensin ymmärrettävä itseään jotta ymmärtää muita. Kulttuurien kohtaamisessa oma kulttuuri-identiteetti voi joutua uudenlaisen arvioinnin kohteeksi. Kulttuuri on keskeinen oman identiteetin kehittämisessä. Oma identiteetti, ts. käsitys itsestä, voi vahvistua monikulttuurisissa ympäristöissä. Kulttuuri vahvistaa meidän myönteistä itsetuntoamme ja antaa selityksiä arvojen valinnalle ja elämäntavalle. Kulttuuri-identiteetti opitaan ihmissuhteiden välityksellä kotona, työpaikoilla, koulussa, harrastuspiireissä jne. Toimimme toistemme kulttuurisina peleinä hyväksymällä, välittämällä, hylkäämällä ja torjumalla kokemuksia. Kulttuurijärjestelmästämmä käsin havainnoimme ympäristöämme, teemme valintamme ja rakennamme käsityksemme maailmasta.



Professori **Johanna Lasonen**, Koulutuksen tutkimuslaitos



Kiinalainen teeseremonia. Kuva: Olli Salo

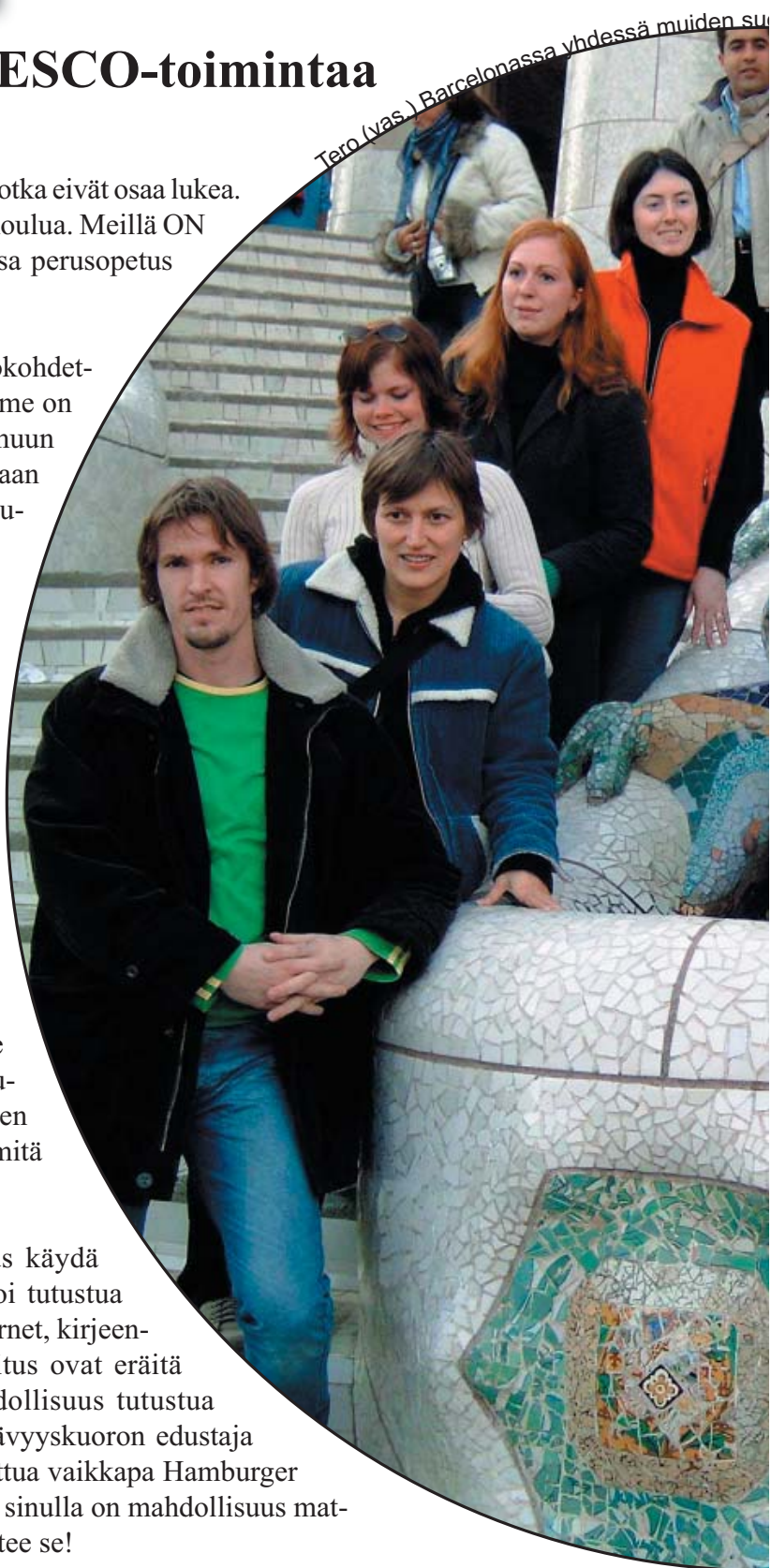
Lehtiprojekti osana UNESCO-toimintaa

Maailmassa on yli 850 miljoonaa ihmistä, jotka eivät osaa lukea. Me osaamme. Meillä on mahdollisuus käydä koulua. Meillä ON kouluja ja oppilaitoksia, joihin mennä ja joissa perusopetus on vieläpä ilmaista.

Maailmassa on lähes 800 maailmanperintökohdetta, joista täällä Suomessa on viisi. Kulttuurimme on hyvin nuorta, mutta silti yhtä arvokasta kuin muun maailman kulttuuri tai luonto. Miten voisinkaan verrata Gizan pyramideja ja Petäjäveden puukirkkoa?

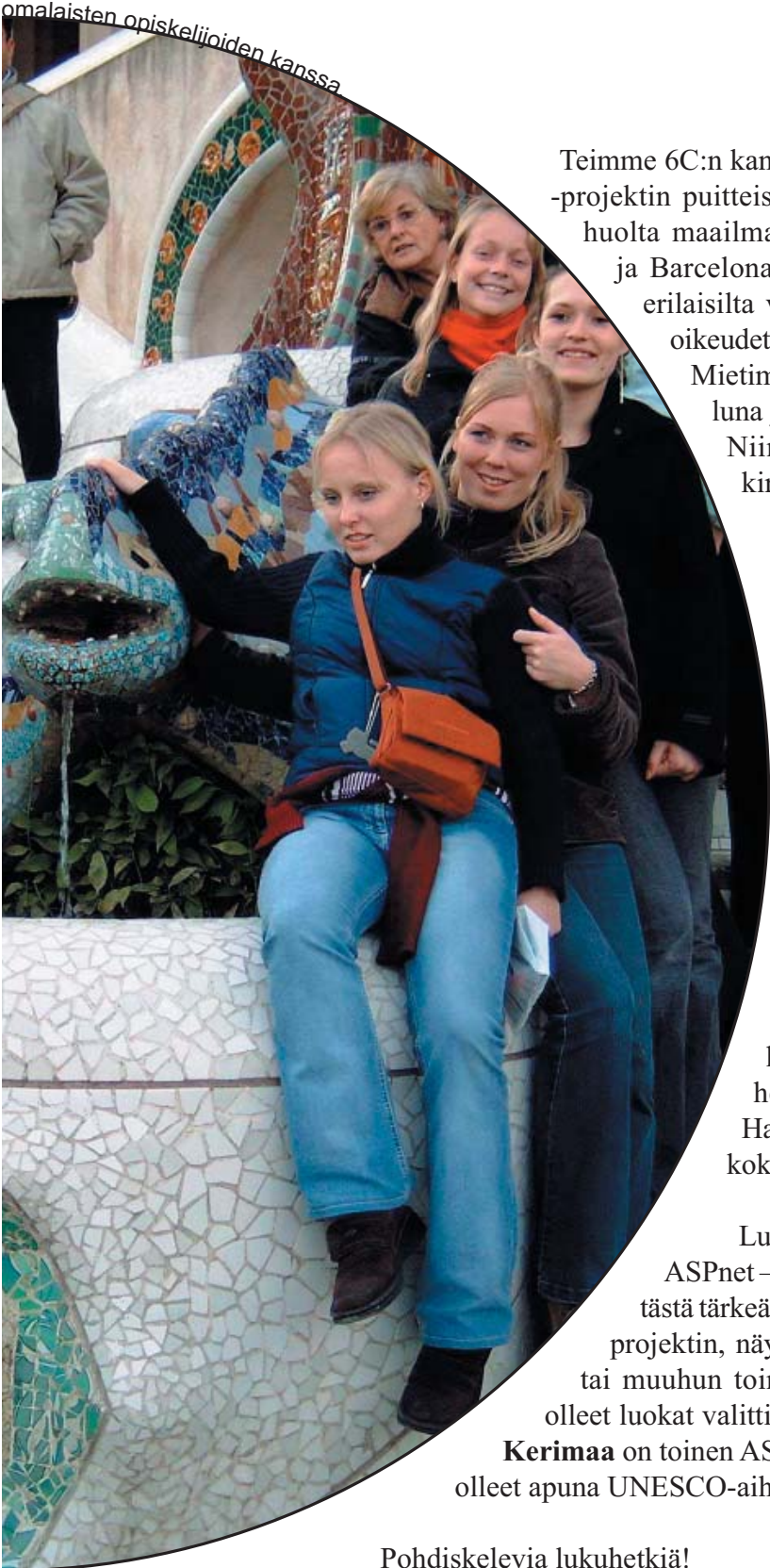
Maailmassa on noin 200 itsenäistä valtiota. Minulla on ollut onni ja mahdollisuus tutustua elämään Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Saksassa, Itävallassa, Tšekissä, Unkarissa, Belgiassa, Italiassa, Ranskassa, Espanjassa sekä Yhdysvalloissa. Näillä matkoilla olen tutustunut mielenkiintoisiin ihmisiin, paikkoihin sekä minulle vieraisiin asioihin. Olen saanut ystäviä, ihmetellyt asioita, kokeillut kaikenlaista ja palannut kotiin monia kokemuksia rikkaampana. Vastalahjaksi reissuissa olen mm. kertonut asioita Suomesta: kauniista luonnosta puhtaine vesistöineen ja runsaine metsineen, metsämarjoista, Nokiasta, Joulupukista, suomen kielestä jne. ”Wau!” on yleinen kommentti. Meillä on jotain ainutlaatuista, mitä kaikkialla ei ole, ja päinvastoin.

Kaikilla ei kuitenkaan ole mahdollisuus käydä ulkomailla. Onneksi muihin kulttuureihin voi tutustua helpommin ja halvemmallakin. Televisio, internet, kirjeenvaihtokaverit ja vaihto-opiskelijoiden majoitus ovat eräitä keinoja. Myös harrastusten kautta on mahdollisuus tutustua ”ulukomaalasiin”. Luoksesi voi pölähtää ystävyyskuoron edustaja Puolasta tai futisturnauksissa vastaasi voi asettua vaikkapa Hamburger Sport Vereinin luunkova vasen laitapakki. Jos sinulla on mahdollisuus matkustella tai muuten tutustua eri kulttuureihin, tee se!



Tero (vas.) Barcelonassa yhdessä muiden su...

omalaisten opiskelijoiden kanssa



Teimme 6C:n kanssa eräänlaisen kulttuurimatkan Sylin täydeltä -projektin puitteissa. Tutustuimme järjestöihin, jotka kantavat huolta maailman hyvinvoinnista. Näimme kuvia Suomesta ja Barcelonasta, joissa maailmanperintökohteet näyttivät erilaisilta verrattuna omiimme. Ihmisoikeudet ja lapsen oikeudet saivat ulkoasun mm. Asmithe –kotiorjan kautta. Mietimme Norssin toimintaa Unescon yhteistyökouluna ja pohdimme, mitä suvaitsevaisuus tarkoittaa. Niin, mitäs se tarkoittaaakaan? Kokemastamme kirjoitimme sitten nämä artikkelit.

Kuin huomaamatta tutustuimme lehden tekemiseen ja sen eri vaiheisiin. Taustatietojen on oltava kunnossa, koska tyhjästä ei voi kirjoittaa. Toimittajan työ ei ole aina niin herkkua, mutta lopputulos on nyt nähtävillä. Siitä te lukijat voitte arvioida sekä oppilaiden että omaa osaamistani. Vastuullani oli taustan esittely ja työn organisointi. Patistin toimittajia töihin ja ohjasin heitä pois karioista. Päätoimittajana olen tyytyväinen oppilaiden/toimittajien panokseen, vaikka osalla olikin silloin tällöin taipumusta aidan alittamiseen. Kelläpä ei joskus olisi. Välillä kommentoin ja ehdotin parannuksia, mutta lopulliseen ulkoasuun en puuttunut, vaan annoin heille vastuun omasta tekstistään ja työstään. Haastavasta aiheesta saimme aikaan aika mukavan kokonaisuuden.

Luokan oma opettaja **Anne Streng** toimii Norssin ASPnet –vastaavana ja siksi 6C sai kunnian tehdä lehden tästä tärkeästä aiheesta. Luokka on joka vuosi tehnyt jonkin projektin, näyttelyn tms. liittyen UNESCO:n teemavuoteen tai muuhun toimintaan. Haastatteluissa ja kyselyissä apuna olleet luokat valittiin niillä perusteilla, että 3B:n opettaja **Maarit Kerimaa** on toinen ASPnet –vastaava ja muut kuudennet luokat ovat olleet apuna UNESCO-aiheisissa koko koulun päivänavauksissa.

Pohdiskelevia lukuhetkiä!

Tero Lindholm, opettajajarjoittelija

Unesco-koulujen toiminta

Unesco on YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö. Unescon tarkoituksena on vaikuttaa rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen edistämällä kansainvälistä yhteistyötä kasvatuksen, tieteen ja kulttuurin avulla. Myös rauhan ja turvallisuuden ylläpitäminen on yksi Unescon päämääristä.

Unesco -koulut

Unesco -koulut pyrkivät edistämään Unescon päämääriä. Oppilaat tutustuvat maailmanperintökohteisiin Suomessa. Koulut toteuttavat Unescon vuosittain määrittelemiä teemoja. Unesco -koulut muodostuvat ASP -koulujen verkoston ja pitävät vuosittain yhteyttä toisiinsa. Koulujen tehtävänä on antaa oppilailleen tasokas yleissivistys ja elämäntaito.

Toteuttaakseen Unescon päämääriä käytännössä Unesco käynnisti v. 1953 ASP-kouluverkohankkeen. Nykyään projekti on käynnissä 172 maassa, ja siihen kuuluu yli 7500 koulutusalan instituutiota, joiden toimialat vaihtelevat esiopetuksesta opettajankoulutukseen.

Unesco-koulujen toimintaan kuuluu saumattomana osana erilaiset yhteistyöhankkeet ja projektit. Koulujen toimintaan liittyy olennaisina osina kansainvälistyminen ja kansainvälisyyskasvatus. Koulut ovat sitoutuneet toimimaan nimenomaan kansainvälisyyskasvatuksen edistäjinä. Erilaisuuden hyväksymistä ja erilaisuuteen kasvattamista pidetään tärkeimpinä kasvatustavoitteina.

Mitä ASPnet tekee?

- * Edistää kansainvälisyyskasvatusta.
- * Opettaa ihmisten kunnioittamista (tasa-arvo, ihmisoikeudet).
- * Opettaa rauhankasvatusta.
- * Kehittää oppilaiden opiskelutaitoja ja koulujen opetusmenetelmiä.
- * Kasvattaa ympäristön ja luonnon kunnioittamiseen (kulttuuriperintö, kestävä kehitys, maailmanperintökohteet).



Normaalikoulun vuosiluokat 1-6 Unesco- eli ASP -kouluna

Koulumme on ollut Unescon yhteistyökumppani kymmenen vuotta ja noudattaa ASP-yhteistyökumppanien periaatteita. Unesco-toiminta näkyy koulussa mm. luokkaopetuksessa, yhteisinä päivänavauksina ja juhlina, toimintapäivinä, opintoretteinä ja oppilaiden kokoamina näyttelyinä.

Toimittajat: **Karita Hakala, Oodi Koiramäki ja Janita Rosti**



Kööpenhamina, Tanska. Kuva: Pentti Mankinen

Suvaitsevaisuuden ja tasa-arvon tarkoitus Suomessa ja maailmalla.

Suvaitsevaisuus

Erilaisuus on synnynnäinen, kunnioitettava lahja kaikille. Jokainen meistä on omanlaisensa. Suvaitsevaisuus on sitä, että hyväksyy kaikki sellaisina, kuin he ovat. Suvaitsevaisuus on myös toisten ihmisten ymmärtämistä ja kunnioittamista. Suvaitsevaisuus on täydellinen vastakohta rasismille. Suvaitsevaisuus on tärkeä kyky, jonka avulla elämästä selviytyy paremmin. Suvaitsevaisuus on ennenkaikkea erilaisuuden hyväksymistä.

Yksi UNESCO:n suvaitsevaisuuskasvatusohjelmien tunnuslauseista on ”Ihmiset ovat erilaisia, mutta samanarvoisia”. Näin asennoituvat ihmiset pystyvät elämässään muiden tasa-vertaiseen kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen erilaisia kulttuureja edustavien ihmisten kanssa. On hienoa olla suvaitsevainen!

Tasa-arvo

Tasa-arvolla tarkoitetaan kaikkien ihmisten samoja oikeuksia, eli jokaisella on oikeus samoihin asioihin. Oikeudet vaikuttavat elämiseen, koska kaikilla on oikeus elää sitä omaa elämäänsä, toisten puuttumatta yksityisiin asioihin. Ihmisoikeuksiin perustuva artikla ”Kullakin yksiköllä on oikeus elämään, vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen”, sopii mainiosti kuvaamaan tasa-arvon tarkoitusta.

Toimittajat: **Iina Alanen, Johanna Lind ja Noora Lahtinen**



Plaza, Barcelona. Kuva: Pentti Mankinen.

Rasismi

Rasismi (rotusyrjintä) on toimintaa, jossa ihmisen ulkonäön, ihonvärin, iän, sukupuolen, työpaikan, fyysisten piirteiden, kulttuurin, kielen tai erilaisuuden takia häntä syrjitään.

Rotusyrjintä on ehkä yleisin rasistinen asia, joka tarkoittaa omaan rotuun kuuluvien suosimista tai johonkin toiseen rotuun tai toiseen ryhmään kuuluvien syrjintää esim. työelämässä, oikeudenkäytössä, julkisissa palveluissa tai asunnonvuokrauksessa. Syrjintä on Suomessa ehdottomasti kielletty perustuslaissa ja tuoreessa yhdenvertaisuuslaissa. Kielto ei koske viranomaisten harjoittamaa ulkomaan kansallisten erikoiskohtelua, koska se on lakiin perustuvaa.

Rasistisia asenteita on ollut Suomessa jo pitkään, mutta enemmän sitä ilmeni vasta 1990-luvulla. Se alkoi, kun Suomi otti paljon pakolaisia. Rasistisen kohteeksi Suomessa joutuvat yleisimmin mustat afrikkalaiset tai romanit. Vähiten rasismista kärsivät yleensä Suomen lähialueelta tulleet ulkomaalaiset jotka näyttävät suunnilleen samalta kuin suomalaiset.

Toimittajat: **Tuukka Nyrhinen, Aapo Uusitalo ja Valtteri Vallius.**



Oikeutta maailmaan!

Oikeudet ovat tärkeitä sekä lapsille, että aikuisille koko maailmassa. Millainen maailma olisi ilman lapsi- ja ihmisoikeuksia? Olisivatko kaikki orjia? Olisiko vain rikkailla henkilöillä hyvä olla? Monissa maissa nämäkään oikeudet eivät ole käyneet toteen.

Lapsen oikeudet

Lapsen oikeudet on laadittu sitä varten, että lapsilla olisi hyvä olla. Lapsen oikeudet ovat myös tärkeitä, ettei lapsia kohdeltaisi huonosti. Sopimukset lasten oikeuksista on hyväksytty YK:n kokouksessa 20.11.1989. Lapsilla pitäisi olla oikeus elää katsomatta sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittisiin mielipiteisiin, kansallisuuteen, etniseen tai sosiaaliseen alkuperään, varallisuuteen, vammaisuuteen tai syntyperään.

Ihmisoikeudet

Ihmisoikeuksilla tarkoitetaan jokaiselle maapallon ihmiselle kuuluvia oikeuksia. Ihmisoikeussopimukset ovat oikeudellisesti velvoittavia sopimuksia valtioiden välillä. Niissä valtiot sitoutuvat turvaamaan oikeudet omille kansalaisilleen ja myös muille alueellaan oleville ihmisille.

Teimme tutkimuksen 6. luokkalaisille ja kysyimme, mitkä ovat heidän mielestään viisi tärkeintä lapsen oikeutta. Tulokset:

1. (2 artikla) Lapsen hyvinvointi ei saa riippua siitä, mistä päin maailmaa hän on kotoisin tai miltä hän näyttää.
2. (9 artikla) Jokaisen lapsen pitää saada elää yhdessä vanhempiansa ja perheensä kanssa, jos hänellä on hyvä olla heidän kanssaan.
3. (24 artikla) Lapsilla on oikeus elää terveenä ja saada tarvittaessa hoitoa.
4. (23 artikla) Vammaisten lasten pitää saada parasta mahdollista apua.
5. (28 artikla) Lapsilla on oikeus käydä koulua.

Toimittajat: **Joel Savolainen, Silja Simpanen, Raakel Vidgren ja Sannika Tiainen.** **8**



Orjuus

Nykypäivän orjuus ei ole kahlehdittujen orjien ja markkinoilla myymistä. Sellainen on jo aikoja sitten lakkautettu. Orjuus on kielletty maailman kaikissa maissa, mutta merkkejä siitä on havaittavissa edelleen. Vuonna 2004 UNESCO:n teemana on orjuuden vastainen taistelu.

Ihmiskauppa

Ihmiskauppa on orjuuteen verrattava käytäntö, joka kohdistuu nykypäivänä naisiin ja lapsiin. Viime vuosina on ollut erityisenä huolenaiheena ihmiskaupan nopea lisääntyminen seksiturismin kautta.

Lapsityövoima

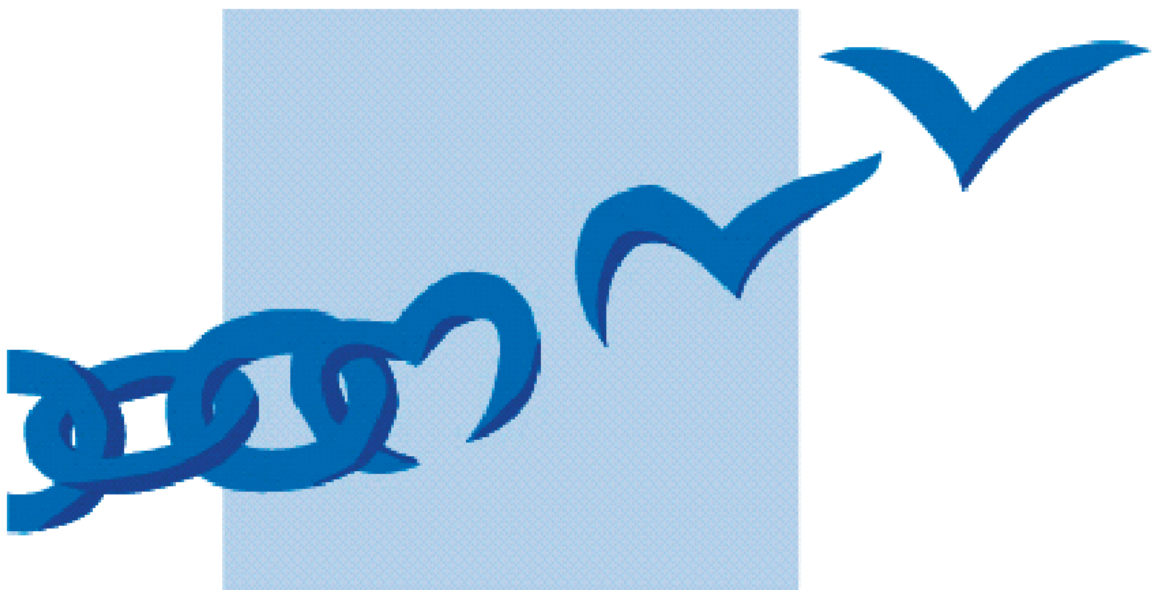
Lapsityövoiman käyttö on maailmanlaajuinen ongelma. Suuri osa maailman lapsista on pakotettu tekemään työtä. Lapset jäävät

yleensä ilman koulutusta ja joutuvat tekemään raskasta työtä. Työolosuhteet ovat usein hyvin huonot ja terveydelle haitalliset. Jossain maissa yhdeksänvuotiasta voidaan pitää aikuisena ja teettää hänellä täysiä työpäiviä. Köyhissä maissa lapset joutuvat osallistumaan kokopäiväisesti perheen elannon hankkimiseen.

Haitallisella lapsityöllä eli lapsityövoiman hyväksikäytöllä tarkoitetaan työtä, joka heikentää lapsen terveyttä ja kehitystä. Unicefin mukaan lapsityövoiman tunnusmerkkejä ovat kokopäivätyön aloittaminen liian nuorena, liian pitkät työajat, epäterveelliset ja vaaralliset työolot, riittämätön palkka ja liian suuri vastuu, koulunkäynnin estäminen kehittymisen ja itsekunnioituksen estäminen.

Tutkimusten mukaan joka viides maailman lapsi tekee työtä. Näin tapahtuu yleisimmin Aasiassa, eteläisessä Afrikassa ja Etelä-Amerikassa.

Toimittajat: **Joel Holma, Samuli Syrjänen ja Antti Ruottinen.**



Maailmanperintökohteet

YK:n toimintaan kuuluu suurimaksi osaksi rauhan turvaaminen ja nälkäapu. Sen takia YK on perustanut muita järjestöjä, jotka huolehtivat muista tärkeistä asioista. Yksi alajärjestöistä on UNESCO. UNESCO (perustettu 1945) on YK:n kasvatusta, tiede- ja kulttuurijärjestö. UNESCO on perustanut maailmanperintökomitean keräämään maailman ainutlaatuisia kohteita, jotka pyritään säilyttämään mahdollisimman ehjinä.

Maailmanperintökohteilla pyritään turvaamaan kulttuurillisesti tai luonnon itse muokkamia hienoja ja arvokkaita paikkoja, jotta tulevatkin sukupolvet pystyisivät ihailemaan niitä. Maailmanperintökohteeksi valittu kohde saa rahaa ja suojelua, joilla pyritään turvaamaan sen tulevaisuus. Maailmanperintökohteita on maailmassa tällä hetkellä 788.

Kulttuurillisen maailmanperintökohteen täytyy täyttää mm. seuraavat kriteerit: kohteen on oltava ihmisen luovaa älykkyyttä osoittava mestariteos, ainutlaatuinen tai poikkeuksellinen näyte elävästä tai jo kadonneesta kulttuurista tai sivilisaatiosta ja kohteen on oltava yhteydessä elävään traditioon, aatteisiin, uskomuksiin, sekä ainutkertaisiin taideteoksiin tai kirjallisuuden tuotoksiin.

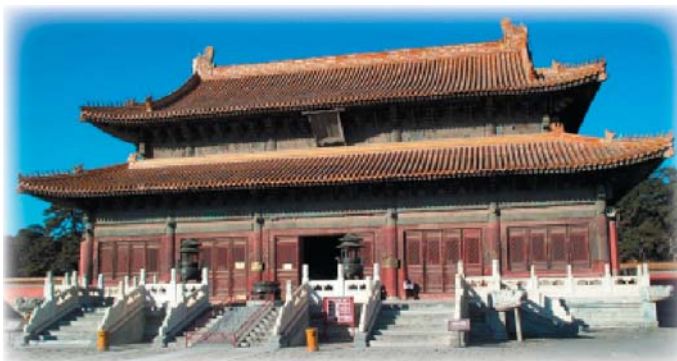
Luontokohteen tulee täyttää seuraavat mm. kriteerit: kohteen tulee olla huomattava esimerkki maapallon historiallisesta aikakaudesta, todistusaineistoa elämän kehityksestä tai merkittävästä käynnissä olevasta geologisesta prosessista maanmuodostumisessa tai fyysisiltä piirteiltään ainutkertainen luonnonpaikka. Kohteen täytyy olla luonnonlainen ainutkertainen ja tai sisältää uhanalaisten eläinlajien kotipaikka.

Maailmanperintökasvatus

Suomalaiset ASP-koulut ovat laatineet tavoitteet maailmanperintöopetukselle. Tavoitteena on kehittää paikallisen ja maailmanlaajuisen kulttuuriperinnön ymmärtämistä ja arvostusta, sekä saada nuoret toimimaan maailmanperintökohteiden suojelemiseksi. Tavoitteena on myös kehittää uusia menetelmiä, joiden avulla WH-opetus (World Heritage) tulee osaksi perusopetusta ja luoda tehokas koulujen, kasvatustyöntekijöiden, asiantuntijoiden jne. yhteistyöverkosto toimimaan paikallisesti, kautta maailman sekä erityisesti Itämeren alueella, jotta WH-opetus saisi yhä enemmän kannatusta.

Toimittajat: Otto Ahola, Otso Helanterä ja Olli-Pekka Ahonen.

Kielletty kaupunki Kiinassa. Kuva: Olli Salo



Niken temppeli Kreikassa. Kuva: Kari Pöntinen

Suomen maailmanperintökohteet

Petäjaveden vanha puukirkko

Petäjaveden vanha puukirkko merkittiin vuonna 1994 maailmanperintöluetteloon, koska se edustaa pohjoismaista ja luterilaista kirkkoarkkitehtuuria sekä hirsirakentamistaidon pitkää perinnettä. Kirkko on erinomainen osoitus siitä, kuinka paikalliset rakennusmestarit omaksuivat Euroopan kirkkoarkkitehtuurin tyylipiirteitä ja sovelsivat niitä hallitsemaansa hirsisalvostekniikkaan. Päijänteeseen laskevan järvireitin varrella sijaitseva ristikirkko rakennettiin vuosina 1763 - 1765 rakennusmestari Jaakko Klemetinpoika Leppäsen johdolla. Kirkkoon lisättiin 60 vuotta myöhemmin kellotapuli. Sen rakentamisesta vastasi isänsä ja isoisänsä ammatissa jatkanut Erkki Jaakonpoika Leppänen.



Kuva: Riitta Tuukkanen



kirkko oli ristin muotoinen. Kävimme katsomassa hautuumaata ja kaikkea mitä sisälle oli rakennettu. Minut on kastettu siellä. Isä kastoi minut, koska hän oli pappina ja asuimme Petäjävedellä kolme vuotta.

3B –luokan Petäjaveden kirkkovierailun mietteitä

Aino: Ensimmäisinä tuli mieleen, että se oli aika vanha paikka, ei mikään R-kioski vaan kunnioitettava paikka. Mieleenpainuvinta oli hautausmaa ja kävimme katsomassa kirkossa saarnatuoleja ja penkkejä ja kaikkea mitä siellä oli.

Viivi: Se on vanha paikka ja siinä oli paljon rakentamista. Ehkä mieleenpainuvinta oli se, että naiset ja miehet istuivat omilla puolilla ja

Ville-Petteri: Tuli mieleen samaa kuin muillakin, että vanhaa oli. Mieleenpainuvinta oli puusta tehty mies. Kävimme katsomassa hautausmaa ja muitakin paikkoja. Emme saaneet käydä lattialuukun alla.

Topi: Se oli vanha ja paljon työtä tuottava. Mieleenpainuvinta oli Unesco-lappu. Käytiin katsomassa hautausmaa ja sisällä olevia tavaroita.

Haastattelijat: **Ida Rinne** ja **Viola Mehtovuori**.



Sammallahdenmäen pronssikautinen rökkiöalue

Sammallahdenmäen muinaisjäännösalue hyväksyttiin 1999 Suomen ensimmäisenä arkeologisena kohteena Unescon maailmanperintöluetteloon. Kalmiston tunnetuimmat muinaisjäännökset ovat vaikuttava, vallimainen raunio sekä nelikulmainen ladelmä ”Kirkonlattia”, jollaista ei tunneta muualta Suomesta, ja jonka muoto on poikkeuksellinen koko skandinaavisen pronssikulttuurin alueella. Sammallahdenmäki on muinaismuistolain rauhoittama.

Verlan puuhiomo ja pahvitehdas

Verlan puuhiomo ja pahvitehdas muodostavat ainutlaatuisen, eheän tehdaskokonaisuuden Suomen metsäteollisuuden varhaisvuosilta. Verla on ollut maailmanperintöluettelossa vuodesta 1996. Insinööri Hugo Neuman perusti Verlan puuhiomon vuonna 1872 Mäntyharjun uittoreitin alajuoksulle. Tehdas paloi neljän vuoden kuluttua, mutta toimintaa jatkettiin pian. Uusi puuhiomo ja pahvitehdas tehtiin ensin kokonaan puusta. Pahvikuivaamo tuhoutui tulipalossa vuonna 1892, ja tilalle tehtiin nykyinen nelikerroksinen punatiilinen kuivaamorakennus. Palovaaran vuoksi myös puuhiomo ja pahvitehdas muurattiin punatiilestä vuonna 1895. Veikko Talvi ymmärsi kohteen teollisuushistoriallisen arvon. Hänen aloitteestaan Verla avattiin museona vuonna 1972.



Suomenlinna

Suomenlinna merkittiin maailmanperintöluetteloon vuonna 1991. Sillä on keskeinen asema Itämeren alueen valtopolitiikan ja linnoitustaidon muistomerkinä. Linnoitus rakennettiin Ranskan taloudellisella tuella ”Ruotsin linnaksi” Venäjää vastaan. Saarten muoto ja vaihteleva maasto pakottivat poikkeuksellisiin ratkaisuihin. Suomen itsenäisyyden myötä Suomenlinnasta tuli vuonna 1918 suomalainen varuskunta. Toisen maailmansodan aikana Suomenlinnalla oli vielä tärkeä tehtävä Helsingin ilmapuolustuksessa. Sen jälkeen linnoitus on vähitellen siirtynyt siviilikäyttöön. Suomenlinnassa on nykyisin 850 asukasta ja noin 400 työpaikkaa. Linnoitus on viime vuosikymmeninä tullut yhä tärkeämmäksi matkailu- ja virkistyskohteeksi.

Vanha Rauma

Vanha Rauma on tyypillinen pohjoismainen puukaupunki. Se on yhtenäinen kokonaisuus, jonka tunnuspiirteitä ovat historialliset, yksikerroksiset rakennukset, osin keskiajalta periytyvä katuverkko



sekä elinvoimainen kaupunkiyhdyskunta asuntoineen, liikkeineen ja palveluineen. Vanha Rauma merkittiin maailmanperintöluetteloon vuonna 1991. Tänäpäin Vanha Rauma on asuin-, työpaikka- ja liikealue.



Suurin osa sadasta kahteensataan vuotta vanhoista puurakennuksista on kunnostettu viimeisen kolmen vuosikymmenen aikana.

Toimittajat: **Ida Rinne, Jessica Järvinen, Kaisa Koljonen ja Viola Mehtovuori.**

Lisätietoja kohteista: <http://www.nba.fi/maailmanperintokohteet>